

Creative Commons (soma kuliyeŧivu komonizi) egonjolamuby'okugabana

Layisensi mukaaga ezigonjola mukugabana ebikoleddwa

Creative Commons (soma kuliyetivu komonizi)ky'ekyi?

Creative Commons (soma kuliyetivu komonizi) kitongole ekiri ku ddala ly'ensi yonna ekyobwanakyewa ekyewaayo mubumaliririvu okutumbula okumanyisibwa okuyitira kumitimbagano gy'ebyuma bikalimagezi okutali kusalire, okuwagira okukozeseza, awamu n'enkola eyokugabana ewatali bukwakulizo amagezi agensusso eri buli muntu yenna

Layinsensi zaffe zino ziwa gwe omuyiia engeri enyangu ey'okuwa olussa abantu abalala ebiyiye byo.- ate nga obukwakulizo gw'abwesizzawo. Creative Commons (soma kuliyetivu komonizi) layisensi ekukkiriza okukyusa enkola y'eddembe y'obwanannyini okuva ku "eddembe lyo'bwananyini lisigazidwa" okutuuka ku "eddembe lyo'bwanannyini erimu lisigaziddwa"

Enkuyanja z'abantu bakozesa Layisensi zino eza kuliyetivu komonizi mungeri ez'enjawulo ate emanyifu.Bwokokozesa Kuliyetivu komonizi layisensi osobola okulaga abalala ebifaananyi eby'enjawulo oba obuwandiike kumutimbagano gw'ebyempuliziganya ate nga kyoba oyiyiza kiteekebwa ku mukutu gwe gumu n'abalala muni yonna gwebakozessa okufuna ebiyiye eby'enjawulo omuli emirimu gy'abakubi b'ebifananyi, abasomesa, banasayansi ne gavumenti ez'enjawulo.

Kuliyetivu komonizi yajjawo obwanannyini bwebandibaddenabwo kukukyusakyusa n'obwekuusa kukyo kasita okozeseza e kyapa kya CCO bonna bakozese.

Wadde nga Omutimbagano gwa kalimagezi gugonjoola engeri y’okugabana n’okukulakunya obuvumbuzi bwemirimu oba ebyo ebiba bivumbuddwa omuntu yenna, ebiseera ebisinga, amateeka kino gakifuula kizibu nnyo.

Buli lw’okuba ekifaananyi, n’oteeka oluyimba ku lutambi, n’owandiika akatabo, oba n’oteeka ekiwandiiko kyonna ku mutimbagano gwa kalimagezi, emirimu egyo mu mateeka g’obwananyini giba gifuuse gyakusooka kusabirwa lukusa eri oyo ayagala okugiganyulwamu

Ebiseera ebisinga kino kitegeeza nti teri muntu yenna ayinza kukozesa oba okuteekamu ebiiyiye ebirala nga tasabye lukusa.

Ekyebuuzibwa nti ate bwoba wandiyagadde abalala bakozese emirimu gyo nga tebakusabye lukusa?

Awonno kuliyetivu komonizi layisensi wekuyambira anti yo esobozesa abantu abalala okukozesa n’okusitula omutindo gw’ebiiyiye byo butereevu nga tebakusabye lukusa.

Enkola eno eya Kuliyetivu Komonizi Layisensi ekulekerawo omwagaanya okusobola okusalawo kyenkana ki oyo aba akozesa emirimu gyo waba alina okukoma era nga tekyetagisa kusooka ku kusaba lukusa buli lwaba ayagala okukozesa emirimu gyo.

Layisensi zaffe **ez’obwereere ate era enyangu okukozessa**, zissawo engeri esobozessa abantu okukozeseza awamu kyona kyoba oyiyiza ku bukwakulizo bwosalawo gwe nga nanyini. Layisensi eno ekuwa olukusa okukyusa eddembe ly’obwananyini okuva ku “eddembe lyo’bwananyini lisigaziddwa” okutuuka ku “eddembe lyo’bwananyini erimu lisigaziddwa”

Layisensi ka Kuliyetivu Komonizi tezigyawo bwa nanyini kubiiyiye nga bwekiri mu mateeka wabula zikukkiriza okuva abalala obuyinza okukozesa ebiiyiye byo nga ate werekedde obuyinza obumu kubyo

Tukolaganide wamu n’abakugu mu byobwananyini mu nsi ez’enjawulo okusobozesa layisensi zaffe okukozesebwa mu nsi zonna

Bwoba nga ononya eby’okukozesa eby’obwerere ate nga tomenye mateeka, waliwo ebiiyiye ebirina layisensi kuliyetivu komonizi binji byoyinza okukozesa. Waliwo bukadde na bukadde bw’ebikoledwa - okuva kunnyimba n’entimbe za sineema mpaka ku bya sayansi ne byokozesa mu kusoma -eby’obwerere mu mateeka nemunkola za layisensi zaffe, ate nga bangi bongerako buli lukedde.

Eddaala erisooka (1): Londa obubonero bwa layisensi

Kyangu nnyo okufulumya ebiyiiye byo ng'okozesa layisensi za kuliyetivu komonizi . Ekisooka, londa obukwakulizo bwewandyagadde okukozesa ku biyiiye byo

Okujuliza

Layisensi za kuliyetivu komonizi zonna zeetagisa abalala bonna abababa bakozeze emirimo gyo okukiraga nga bw'oba osabye, naye simungeri eraga nti obakiirizamu oba bye baba bakozeze. Bwe baba baagala okukozesa emirimu gyo nga tebakusiimye oba okulaga nti obakiirizamu, balina okukusaba okulukusa.

Owa abalala olukusa

Owa abalala olukusa okukoppa ebiyiiye byo, okubigabira abalala, obakkiriza okwolesa katemba wamu n'okusitula omutindo gw'ebiyiye byo, (mposi nga toyagadde kukyusa mutindo) nate era bakozeze ebiyiiye byo ku buli kyebaagadde naye nga tebakirizibwa kubitunda mposi nga ba kusabye olukusa

Owa abalala olukusa okukoppa ebiyiiye byo, okubigaba, okwolesa, bolese katemba nate era basituule omutindo gw'ebiyiye byo, kasita ba bigabirra mu enkola ekirizidwa. Bwe ba bagala okugabana ebiyiiye byo ebikyusiddwamu omutindo mu nkola endala, balina okusaba olukusa.

Owa abalala olussa okukoppa, okugaba, okwolesa, n'okuzannya katemba mubiyiye byo ebyasooka. Bwe baba baagala osituula omutindo gw'ebiyiye byo, balina okusaba olukusa.

Eddaala ery'okubiri (2): Funa layisensi

Okusinzira ku kusalawo kwo, oja kufuna layinsensi e kulaga engeri abantu abala bwe banakozesaamu ebiyiye byo

Okujuliza

Okujuliza- ng'ate olaga obwanannyini mukugabanya

Okujuliza- Ssibyakutunda

Okujuliza - tokyusa mumutindo

Okujuliza - ssibyakutunda nfuna -laga obwanannyini mu kugabanya

Okujuliza - ssibyakutunda - tokyusa mumutindo